

ATLANTIS - TERRORISME

28 september 1977

Presentator: Goed, oké. Iedereen zit. Dank u.

Goedenavond dames en heren, van harte welkom op de bijeenkomst van de Orde der Verdraagzamen. Ik zal u in het kort nog even uitleggen hoe de bijeenkomst gaat verlopen. Vóór de pauze is er een spreker die een bepaald onderwerp behandelt, en dat onderwerp dat kiest hij zelf uit of dat kiest u, dat hangt van de spreker af. Na de pauze worden er vragen beantwoord en die vragen kunt u dan in de pauze hier indienen. U vindt op uw tafels allemaal blaadjes waar u die vragen op kunt zetten. De vragen mogen niet persoonlijk zijn. In de pauze kunt u dan meteen hier de blaadjes inkijken. Deze blaadjes zijn verslagen van bijeenkomsten in Den Haag en ze zijn te koop ook en ze zijn erg de moeite waard. Dan geef ik nu het woord aan de spreker.

Dank u. Na deze ouverture is het allereerst mijn plicht u een goedenavond toe te wensen en erop te wijzen dat wij sprekers van deze groep niet alwetend of onfeilbaar zijn. Hopelijk denkt u zelf na. Wat betreft onderwerpen, we hebben niets bijzonders op het ogenblik, dus als u zelf een voorstel hebt, is het welkom.

Reactie: Atlantis!

Antwoord: Dat is heel eigenaardig al. Heb je zoveel dingen vlakbij huis... Maar ja goed, als iedereen het ermee eens is...

Er is toch pas een nummer over uitgekomen?

Reactie: Ja, ik liever wat anders.

Antwoord: Liever wat anders? Nou, u wordt weer weggestemd. Twee tegen één op het ogenblik.

Reactie: Maar ik ben ook voor Atlantis.

Antwoord: Twee tegen twee?

Reactie: Atlantis ligt op tafel.

Antwoord: Atlantis ligt op tafel? Nou, dat is niet helemaal waar.

Reactie: En terrorisme staat op het programma of komt dat uit mezelf?

Antwoord: Misschien is dat wel leuk om daar een beetje hutspot van te maken, hè? Want terrorisme is namelijk ook zo oud als de mensheid, dat gelooft u waarschijnlijk niet, maar het is werkelijk waar. Er is een tijd geweest van het fabelachtige Atlantis, dat weet u allemaal. En in dat Atlantis had je dus de witte priesters, en die in het begin waren ze de raadgevers voor iedereen. Maar ja, toen er steden kwamen, trokken zij weg, hè? Hielden van de vrije natuur. En toen kwamen de zwarte priesters en die gingen allerhande voorspellingen doen tegen contante betaling. En dat ging industrieel, dat wil zeggen: de kwaliteit was niet zo goed, maar de kwantiteit viel mee.

Het resultaat was dus dat er mensen waren die gingen controle halen. En als ze dan toevallig zo'n witte priester te pakken hadden gekregen en die zei dat het niet zo was, dan werden de zwarte priesters heel erg boos. En toen hebben ze een tijdlang geprobeerd om te voorkomen dat in de buurt van de steden nog witte priesters zouden wonen. Ze hebben ze van het eiland helemaal afgejaagd. Andere eilanden, daar woonden ze dus vaak bij, ja, de krater van een vulkaan, ergens het vasteland, hogere toppen, alles wat ze maar vinden konden, als ze maar uit de buurt bleven. Want wanneer ze in de buurt kwamen, nou ja, dan werden ze gewoon weggevaagd.

Kijk, dat is eigenlijk het hele beginsel van terreur. Wanneer je gelijk wilt hebben, dan probeer je dat gelijk te bewijzen.

Maar als er nog niemand luistert naar hetgeen volgens jou een doorslaand bewijs is, dan voel je er wel voor om andere maatregelen te nemen. Hè, zoals die man die niet tegen zijn vrouw op kon. Hij had gelijk, dat is waar, maar toen zij terug bleef praten, nam hij een bezemsteel. En toen kreeg hij wel stil, maar hij kreeg geen gelijk. Ook niet van de burens. Dat is het beginsel van terreur wat er bij u allemaal in zit. Als de kinderen ondeugend worden, dan kan het wel eens zijn dat het eigenlijk verstandiger zou zijn ze iets uit te leggen. Maar ze blijven maar doordrammen en ze blijven maar vragen. En dan schiet er wel eens een hand uit, hè? Kledder. Niet erg opvoedkundig, en ook eigenlijk niet afdoende, omdat de vragen dan overgaan in een noodsignaal. Maar goed, het is een reactie.

En wanneer ik kijk naar die oude tijd, dan zie ik dat er in Atlantis een hele grote techniek ontwikkeld is eigenlijk. Ja, niet uw soort techniek, dat weet ik wel, maar toch een techniek. Er was kennis, er was vaardigheid in hantering van materialen, er was oriëntatiemogelijkheid voor zeevaart, en dat met heel wat kleinere bootjes dan u op het ogenblik zou durven gebruiken voor die reizen. En het resultaat was dus dat er eenheid ontstond. Maar die eenheid, die was weer verdeeld, want er waren krijgers, er waren handelaren, er waren zeevaarders, maar er waren ook de vissers en de boeren. Kijk, en op een gegeven ogenblik zei de handelaar: "Ja, maar nou zal ik mijn wil eens doorzetten. Ze moeten allemaal maar mijn product gebruiken." Hè, dus eigenlijk een voorloper op de international, hè? En zij zeiden: "Ja, en als ze het nu eenmaal allemaal gebruiken, dan is het toch redelijk dat ik een goede vergoeding krijg voor al die moeite die ik heb gedaan om ze zover te brengen dat ze het gingen gebruiken." Hè, dan zit je in een situatie als Pharos bijvoorbeeld, hè? Maar die kent u niet. Nou, u bent erg gelukkig, want die heeft producten die ook veel te duur zijn omdat het hem zoveel moeite heeft gekost om ze erin te brengen.

En op deze manier ontstonden er oorlogjes en eigenlijk was Atlantis oorspronkelijk een soort losse samenwerking. Wel met plaatselijk bestuur op al die gebiedjes en eilandjes, maar toch niet een kwestie van: wij zijn meer dan jij of omgekeerd. Maar daar is een oorlog van gekomen. En met die oorlog is een ramp gekomen. Niemand wilde die ramp hoor, niemand wilde die oorlog ook, maar ze zijn toch gekomen. Waarom? Doodgewoon omdat de mensen niet in staat zijn te overzien wat ze doen. Wanneer je met iets bezig bent, dan begin je misschien met iets heel goeds te doen, alleen gebruik je de verkeerde middelen. Hè, kent u de geschiedenis van de Eskaders des Doods? Nou, als u het over terrorisme heeft, ja, de meesten die willen dan over de Rote Armee Fraktion spreken ofzo, hè? Maar er zijn genoeg andere van die organisaties om ook over te spreken. En dit is er een die heel goed uit de verf komt. Want wat is er namelijk aan de hand? Stel je een land voor met een hele hoop politici, nietwaar, die nogal een open hand hebben. Hè, daar valt dan ook regelmatig wat in en er wordt gul gegeven. Gearresteerd? Dan zeggen ze tegen de politie: "Ja, maar dat kan niet hoor. Vrijlaten en excuses maken."

En zo ging dat dus. Steeds meer misdadigers die werkelijk van betekenis waren moesten ze laten lopen. En toen waren er een paar politiemannen die zeiden: "Maar dat gaat niet, dat is een verkrachting van de wet. Wij moeten voor de zekerheid van de mens zorgen. Weet je wat? Als we buiten dienst zijn, dan gaan we eropuit en dan ranselen we die lui af of we slaan ze dood of we schieten ze dood." En dat hebben ze ook gedaan. Maar ja, een paar die werden dan toch wel veroordeeld, die werden ontslagen. Toen zeiden die anderen: "Jongens, weet je wat? Worden jullie nou maar professioneel, hè? Wij lappen allemaal wat. En er zijn ook nog wel mensen die voor bescherming ook wat over hebben. Gaan jullie misdadigers neerschieten."

Nou moet je begrijpen, dat is op zichzelf misschien niet erg mooi, maar het is begrijpelijk, hè? Die mensen bedoelden het helemaal niet slecht. Maar ja, toen kwam er iemand die zei dat ze vuile moordenaars waren. En dat waren geen moordenaars. En ze probeerden nog even de mensen te overtuigen, maar die luisterden niet. Nou, toen hebben ze een paar van die schreeuwlelijken ook doodgeschoten, weet u. Nou ja, en zo kwam dat langzaam maar zeker dat er een paar politici waren die zeiden: "Nou, maar die Eskaders des Doods, dat zijn mannen, hè? Die doen wat tegen al die terreur, tegen die guerrillero's, alles wat er is, hè? Die zorgen voor recht en orde." En die zeiden wel niet direct: "Het is onze organisatie", maar die zeiden: "Nou,

we geven er wat extra voor", hè? Een Van Doornse manier van bevordering van eenzijdig belang. En op die manier werd dat langzaam maar zeker een instantie die helemaal niet meer diende om mensen alleen maar op te ruimen als ze gevaarlijk waren voor de gemeenschap. Het werd een terreurgroep die elke tegenspraak tegen een zeer bepaalde instelling de kop indrukte. Maar dacht u dat die mensen dat zelf wisten? Er zijn er heel veel bij die ook nu nog het gevoel hebben dat ze het land verdedigen, dat ze iets goeds doen. Je kunt niet zeggen: "Dat zijn verwerpelijke terroristen." Maar het is natuurlijk wel zo dat ze aan moord en doodslag gewend zijn geraakt, hè? En dat ze daardoor het neerschieten van een medemens soms zien als een vriendelijkheid tegenover een beschermer ofzo.

Zo is dat begonnen en zo begint het altijd. Kijk, een terreurorganisatie die kun je overal vinden. Denk nu bijvoorbeeld aan de tijd van Hitler, aan zijn eerste tijd. Wat was er aan de hand? Veel werkloosheid. Weinig vrijheid. Een zeer sterke klassenmaatschappij was toen in Duitsland. In die maatschappij eigenlijk geen enkele mogelijkheid om wat van je te laten horen. Er waren een hele hoop mensen die voelden er helemaal niet voor om mee te doen met, eh, communisten, die hadden dus ook van die groepen. Maar ja, die waren al eens in een revolte neergeslagen en die gingen dus meewerken met knokploegen die in het begin er eigenlijk alleen maar voor zorgden - en dat moeten we toch niet vergeten - hè, dat iemand met een andere mening dan het gezag ook zijn mond open kon doen.

Nu kun je zeggen: we zijn niet eens met Hitler, rotvent geweest, akkoord. Je kunt zeggen: ik ben tegen nazisme, akkoord. Maar het ontstaan van die eerste knokploegen, de eerste SA, onder Röhm, was ook geen lieverdje, was ook een handige jongen, hè? Dat was eigenlijk niets anders dan een poging van een deel van de mensen om zichzelf te verzetten, om zichzelf weer betekenis te geven. Om er op de een of andere manier uit te komen. En als de mensen het zelf niet kunnen doen, geen zelfvertrouwen meer hebben, dan zijn ze zoveel te meer geneigd om zich aan te sluiten bij een groep die hen verdedigt, waar ze bij horen. Datzelfde kun je zien in de Street gangs in New York bijvoorbeeld, een hele tijd erg geweest daar, vooral de Puerto Ricanen enz., Brooklyn. Ook daar waren het vaak stuurloze jongeren die geen kans hadden op een baantje, die een heel slecht leefmilieu hadden, en die alleen nog maar een beetje aanzien konden krijgen door geweld en tegelijkertijd zekerheid vonden door zich aan te sluiten bij een eigen groep. Nou had die groep een heel strenge ordening intern, die was vaak erg wreed zelfs. Maar eigenlijk deden ze niets anders dan zich verdedigen.

En nu wordt het moeilijker misschien voor sommigen van u, want nu komen we inderdaad bij de modernere groeperingen en daar hoort ook die Rote Armee Fraktion tussen. Je kunt natuurlijk zeggen dat die mensen ongelijk hebben. Volgens mij hebben ze dat. Niet door de denkwijze die ze hebben in de eerste plaats, maar wel door de wijze waarop ze die in de praktijk brengen. Ze voeren oorlog. En ik geloof niet dat je gerechtigd bent om oorlog te voeren tegen anderen die er niets van weten. Zo meer als ik geloof dat de Ambonezen ten onrechte - geheel ten onrechte - zich verzetten tegen de Nederlandse staat en erkenning vragen, maar meen dat de Nederlanders die daar niets van af geweten hebben en niets van af weten niet het slachtoffer mogen worden. Dat je tegen hen geen oorlog mag voeren, nietwaar?

Dus nu zitten we met die Rote Armee Fraktion, goed. Hoe begint dat? Het zijn een stel, men zegt anarchistische, maar in feite zijn het zeer sociaal denkende jongeren. Velen van hen behoren tot de middenstand, bijna allen hebben studies afgemaakt. Niet allemaal, maar wel heel veel. Het zijn geen stommelingen. Maar ze zien dat het verkeerd gaat met die wereld. En ze zien dat er machten zijn die op de een of andere wonderbaarlijke manier alleen voor zichzelf zorgen en eigenlijk iedereen de lasten daarvan laten dragen. En dat is een feit in de moderne maatschappij. Het gevolg is dat ze besluiten om er wat aan te doen. En dat gaat in het begin met het uitgeven van een krantje. Dat gaat met hoofdartikelen, dat gaat met leuzen, demonstraties. En dan worden ze in elkaar geslagen, want dat gezag duldt een dergelijke aantasting niet. Dat is in Japan gebeurd, dat is in Duitsland gebeurd, hè? En dan gaan ze terugslaan. Maar op een gegeven ogenblik zeggen ze: "Jongens, die anderen zijn beter bewapend."

Zij hebben ons de oorlog verklaard, want ze willen niet naar ons luisteren. Dus hebben we het recht terug te slaan. We hebben geld nodig. Nou, er is wel ergens een bank, hè, die heeft toch wat over. Dus wij pakken een bank en we stelen ergens anders wat en daarmee gaan we onszelf bewapenen." Ja, goed. Allemaal nog begrijpelijk al is het niet helemaal te tolereren, hè?

Maar nu komt het. Hierdoor ontstaat een wat men noemt een escalatie van de strijd. Nu weten we wat een escalator is, hè? U weet wat een escalator is, hè. Een roltrap. En je weet als je eenmaal op een roltrap staat die naar boven gaat, dan kun je wel stil blijven staan, maar je gaat toch naar boven. Je kunt zelfs een stap terug doen, maar je gaat toch naar boven. Hoe komt dat? Omdat dat ding eenmaal in beweging is. Wanneer je eenmaal begint met een ideële strijd en daar praktische en directe consequenties aan verbindt, terwijl je je met geweld verzet tegen de handhavers van de bestaande orde, dan is escalatie onvermijdelijk. Er komt namelijk haat over en weer. Er komt angst over en weer. En dit betekent dat men steeds minder rekening houdt met mogelijke slachtoffers. Dat men zich steeds minder afvraagt of hetgeen men doet gerechtvaardigd is. Maar dan ben je een uitgeworpene der aarde geworden. Dan heb je alleen je eigen clan waar je bij hoort. De mensen die jouw termen verstaan, die jouw ideeën kunnen tolereren en aanhangen. In zo'n wereld is het gemakkelijk om te vervreemden van de werkelijkheid.

Dan blijft er niets meer over dan die strijd daarbuiten. En dan heb je het gevoel: de zwijgende meerderheid zal achter me staan. Dat is een leugen die iedereen vertelt. Nixon heeft het ook gedaan, maar ook mensen in de Rote Armee Fraktion die hebben het gevoel: wanneer we eenmaal de mensen maar kunnen overtuigen hoe ze misbruikt worden, dan zullen ze achter ons staan. Zullen ons helpen om die hele structuur te vernielen. Maar dat is niet zo. En weet u waarom niet? Is ook gemakkelijk te zeggen. Kijk, een heel aardig geval is in Atlantis gebeurd. Atlantis had slaven, hè, die hadden ze geïmporteerd grotendeels van het vasteland. En die slaven, die hadden daar dus in de buitenste ring van de stad hadden ze een eigen wijk. Die mensen die werden niet slecht behandeld, veel minder slecht dan de horigen in de middeleeuwen hier en daar. Maar ja, goed, ze waren dan toch maar gebonden, hè? Toen kwam er iemand die wilde ze bevrijden. Die zei: "Weet je wat? Hè, wij branden die stad af, hè, en wij gaan met de boten gaan we weer naar ons eigen land toe." Jawel, had hij gedacht. "Ja," zeiden ze, "maar in ons eigen land, daar hebben we niet zulke huizen. In ons eigen land, daar moeten we maar afwachten of we eens een keer vis krijgen. In ons eigen land..." Hè, wat zelfs in de Bijbel staat, nietwaar? Hè, de Joden aanbaden het gouden kalf en hunkerden terug naar de vleespotten van Egypte, hè?

Dus wat gebeurt er? Die mensen die die revolte begonnen - en daar waren een paar werkelijk welmenende geboren Atlanten bij, dus vrijburgers - die werden afgemaakt door... Nee, niet door de politie en niet door de priesters en niet door het leger, maar door de slaven zelf. En dat is tegenwoordig nog zo. Als je het licht uit laat vallen en de burger die kan zijn tv niet zien, dan kun je enorm veel energie sparen. Maar die energie wekt dan die burger bij zichzelf op om u te beletten dat nog een keer te doen. Je mag niet aan zijn tv komen. Je mag niet aan zijn auto komen. Je mag niet aan zijn salaris komen. Alles moet blijven zoals het is. En wee degene die het wil veranderen, zelfs wanneer je ze duidelijk kunt maken: het is beter voor je, je kunt gelukkiger, je kunt vrijer zijn. Dan zeggen ze nog: "Ja goed, maak dat maar met een ander in orde. Ik red me wel." Als je morgen tegen die burger zegt: "Ja, maar er gaan atoombommen vallen." Dan zegt hij: "Nou ja goed, en wat dan? Die zullen hier heus niet vallen. En als het nou hier gebeurt, nou ja, ik ben toch een handige jongen, ik red mezelf wel." Kijk, het is die mentaliteit, die een vorm van egoïsme is, maar ook van een wonderlijk vasthouden aan het bestaande, waardoor terreur voortdurend bevorderd wordt. Maar je kunt niet veel anders meer doen.

Laten we een heel eenvoudig voorbeeld nemen. U zit hier in de mooie stad Amsterdam, nietwaar? Vlak bij dat ene standbeeld dat duidelijk proclameert dat Amsterdam toch mannelijk is, ondanks de stedenmaagd. Hier in de buurt zijn heel wat relletjes geweest. Wat denkt u dat er gebeurd zou zijn wanneer degenen die in verzet waren - in het Maagdenhuis of ergens anders

- eens een keer ook met dezelfde wapenstukken waren gaan slaan? Dacht u dat er daar niet geschoten zou zijn? En als er geschoten was en iemand had één salvo maar afgevuurd, denkt u niet dat er veel doden gevallen zouden zijn? En denkt u niet dat dan veel mensen zouden zeggen: "Dit is niet te tolereren. Nu grijpen wij de wapens en zullen wij het gezag mores leren." Ook weer een escalatie.

Dat is heel gek. Er hoeft maar één schot te vallen in zo'n situatie dat toevallig treft. U heeft het hier kunnen zien vlakbij, op de Dam. Daar is iets dergelijks gebeurd. En dan heb je nog te maken met mensen die ergens redelijk zijn. Die ergens ondanks alles nog geloven in die bestaande maatschappij, die binnen die maatschappij iets willen doen. Maar als je mensen hebt die helemaal niet meer in die maatschappij geloven, wat is er dan anders mogelijk dan terreur?

De fout is in het verleden, zo goed als in het heden steeds weer, dat de denkbeelden die men verkondigt niet stroken met de dingen die men doet. Nou, laten we eerlijk zijn, u heeft nu gezien vier jaar links. Een links kabinet, hè? Heeft u ooit een links kabinet gekend dat zo goed rechts wist te houden? Denk er even over na. En is er ooit een kabinet geweest dat zoveel sprak over openheid en tegelijkertijd zo ontzettend veel heeft gedaan om een eenzijdige meningsvorming onder het volk af te dwingen? Vraagt u het uzelf af. En realiseert u dat u altijd in een spanningsveld, in een veld van machten gevangen zit.

In Atlantis was er het spanningsveld van kleine vorsten die elkaar niets lieten zeggen. Die niet wilden dat een ander misschien op zijn manier het leven indeelde. En daarom zijn er oorlogen geweest in Atlantis. Daarom is er gezocht naar magische vernietigingsmiddelen van allerhande soort. Maar wat kun je daaraan doen? Terreur is niet een eigenschap van de mens, hoe vreemd als het lijkt. Terreur is altijd het resultaat van een gevoel van hulpeloosheid. Maar als die hulpeloosheid eenmaal begonnen is, dan is er geen ophouden meer aan. Want wanneer je eenmaal besluit een bepaalde weg te volgen, maakt die maatschappij zelf het je vaak onmogelijk om terug te gaan.

Ik geloof dat ik daarmee genoeg gezegd heb over dit onderwerp. Maar mis...

Vraag: Mag ik één vraag? Toen u het over die meneer met die atoombom... Over die meneer... nee... van die atoombom. Daar raakte ik het even kwijt, want wat had die anderen nog kunnen doen?

Antwoord: Wat hij had moeten doen, dat was eenvoudig met alle middelen - dus met politieke, met economische middelen, kortom alles wat hij kan gebruiken tot staking toe - zeggen: "Ik wens dit niet."

Vraag: En denkt u dat u daarmee opschiet?

Antwoord: Daar ben ik van overtuigd dat wanneer iedereen van die zogenaamde zwijgende minderheid of meerderheid dat zou doen, inderdaad die zaak weg zou vallen. Kijk, eh, ja nu hebben we het over heel iets anders dan een geestelijke zaak op het ogenblik, hè? Maar misschien mogen we er toch wel eventjes bij stilstaan. Macht berust op het vermogen anderen te beheersen. Macht kan daarom alleen zolang gehandhaafd worden als anderen zich laten overheersen en de consequenties van een verzet vrezen. Wanneer u met z'n allen morgen zegt: "Wij kopen geen Philips artikelen meer." Dan loopt de werkloosheid op hoor, maar Philips is niet meer in Nederland. Als u morgen zegt: "Wij nemen geen vleeswaren meer van, nou Unilever bijvoorbeeld ofzo," hè? En u zegt werkelijk: "We doen het niet meer." Misschien dat ze weggaan hier. Maar ik garandeer u dat ze zich af gaan vragen: wat kunnen we doen om jullie wel tevreden te stellen? Als jullie rommel eten en ze kunnen het makkelijk verkopen, waarom zouden ze dan wat beters maken? Maar als iedereen zegt: "Die rommel moet ik niet meer," dan komen ze met wat beters.

Vraag: Maar hoe kun je een atoombom boycotten?

Antwoord: Je kunt een atoombom boycotten dacht ik, door in de eerste plaats in geen enkel opzicht mee te werken aan het bewaren, produceren of zelfs politiek spreken over dit wapen. Je kunt het niet uit de wereld helpen. Als je ze allemaal vernietigt, blijft de kennis bestaan.

Maar je kunt wel degelijk duidelijk maken dat degene die een atoombom durft te lanceren door zijn eigen burgers om hals wordt gebracht. En er zijn er maar weinigen die de neiging hebben tot martelaarschap wanneer ze tot een zo hoge trap van macht zijn gestegen.

Vraag: Maar de atoombom is toch ook een escalatie van de bewapening? Dan moeten we überhaupt tegen de bewapening zijn.

Antwoord: Eh, ik dacht dat dat een zeer juiste opmerking was. Maar waarom zou je tegen de bewapening zijn? Ik geloof dat je de bewapening anders moest zien. Ik heb zo het gevoel wanneer je dus elk mens het recht zou geven zich te bewapenen, dat er in het begin een hele hoop doden vallen. Bijna net zo veel als in het verkeer. Maar ik ben er ook van overtuigd dat na een jaar iedereen geleerd heeft rekening te houden met het feit dat de ander bewapend is. En dat daardoor een grotere voorzichtigheid ontstaat.

Wat meer is: in dat geval is geweld geen enkel dwangmiddel meer. Je kunt met geweldpleging maar weinig bereiken. Het is te gevaarlijk geworden. Wat is het gevolg? Dat we dus een grotere zekerheid krijgen voor de burger. Maar tegelijkertijd hebben we een heel volk dat wapens draagt. Dus je hoeft een veel kleiner leger te hebben. Je hoeft ook geen grote wapens, wapenvoorraden te hebben en allerhand progressieve wapens op grote afstand. Je kunt gewoon zeggen: "Mensen, we zullen ons niet met jullie bezighouden, maar als je hier komt, dan maken we jullie af en we vechten door tot we afgemaakt zijn. Dan vernietigen we alles."

En het wonderlijke is, in het begin zal men dat misschien niet geloven. Maar er komt een ogenblik dat ze het wel geloven. En dan worden ze zo voorzichtig dat ze daaraan ten onder gaan. Dat is Napoleon in Rusland overkomen. Eh, nog een andere meneer die ook een duizendjarig rijk in het vooruitzicht had, hè? Dat is mensen overkomen overal, tot zelfs de Spanjaarden in Nederland. Als je dat gaat realiseren: zodra de mensen bereid zijn alles op te offeren, is de macht weg en is ook de gewapende macht weg. Wanneer je daarbij de mogelijkheid uitsluit dat men macht gewint over deze mensen - dus niet het gebied, dat kun je nooit verdedigen, maar over de mensen - die mensen óf sterven óf vrij blijven, dan ontstaat een totaal nieuwe situatie.

Maar het is wel één nadeel: in een dergelijke situatie kun je geen beslissingen meer nemen door regent-regering, hè? Dan kun je het alleen nog doen met volksstemming. En dan zal er heus nog wel eens hier en daar over gepraat en misschien geknokt worden. Dan moet je erg voorzichtig zijn, dat wel. Dan is het niet meer mogelijk macht uit te oefenen over het volk.

Reactie: Maar wat u net noemde, dat is juist de definitie van de Baader-Meinhof-groep. Dat je dus... zodra de mensen bereid zijn macht op te offeren, is... alles op te offeren, dan is die macht weg.

Antwoord: Dat is inderdaad waar, maar dan moeten ze het allemaal doen.

Reactie: Ja, maar dat is een wensdroom. Een gesprek met een stratenmaker levert al op dat die niet wilt begrijpen dat die natuurstenen stoepwand beter is dan het betonnen ding. Hij wil het niet, of hij kan het niet, maar hij wil het gewoon niet aanvaarden omdat hij geconditioneerd is om het betonnen ding neer te leggen. En de natuurstenen rand die verdwijnt, die gaat in de vuilnis mee.

Antwoord: Nou ja, dat is ook heel begrijpelijk, hè? Want kijk, als die natuurstenen rand er komt, dan kan hij minder verdienen daaraan dan aan het leggen van die betonnen rand. Want wat ze daaraan overhouden, dat kan aan arbeidskosten extra worden uitgegeven. Daar worden al die mannen van betaald die staan te kijken of hij dat goed doet.

Vraag: Ik bedoel maar, als je zo iemand die het in zijn hart begrijpt nog niet kunt overtuigen, hoe kun je dan die grote massa tot iets meer brengen?

Antwoord: Dat is juist hetgeen ik hier sta te betogen, mijn waarde vriend. Ik zeg: je kunt die massa niet overtuigen. Maar je kunt wat anders doen. Je kunt die massa weer de verantwoordelijkheid geven voor al wat ze zelf doen. De mogelijkheid ontnemen om zich allemaal te beroepen op autoriteiten, hè? De paus heeft het gezegd. Het staat geschreven. Onze partij heeft besloten. Maar er staat toch in de wet? En ik mag als burger van een instantie toch eisen dat...

Vraag: Dat kun je dan toch alleen maar zelf doen? Dat kan toch geen iemand anders voor je doen?

Antwoord: Dat kun je een ander niet laten doen, inderdaad.

Vraag: Is de mensheid daar rijp voor, deze vrijheid dan? Zijn ze daar al... kunnen ze dit verwerken, de mens? Ik geloof het niet.

Antwoord: Eh, ik dacht het wel, want er zijn tijden genoeg geweest dat ze die vrijheid hebben gehad. Laten we niet vergeten dat 2000 jaar geleden in deze gebieden alleen vrije mensen woonden in stamverband. En dat die vrijheid zelfs zo groot was dat een oorlogsopperhoofd van een stam niets te zeggen had zolang het geen oorlog was. Wat natuurlijk een nadeel had dat hij wel graag oorlog wilde hebben. Maar de rest had er geen zin in, hè, die voelden meer voor "Een warm pur gezang", hè? Ze hadden daar toen andere woorden voor natuurlijk en de wijn was bier, hè, en er werd wat bij gedobbeld. Maar goed, die vrijheid was er dus mogelijk voor primitieve mensen.

Waarom is het tegenwoordig niet mogelijk? Om de doodeenvoudige reden dat de mensen in een dichter opeengepakte samenleving geneigd zijn elkander uit te buiten en tegelijkertijd eigen verantwoordelijkheden ergens weg te moffelen. En nu kunt u zeggen: zijn die mensen daar rijp voor? Maar zijn ze rijp voor de wereld die nu ontstaat? Dat is een andere vraag. Zijn ze ook niet rijp voor. Geef ze dan de mogelijkheid terug te keren tot zichzelf.

Vraag: Maar wie moet het ze geven?

Antwoord: Dat moet niemand ze geven, moeten ze zelf nemen. Kijk, het wonderlijke is dat er heel veel mensen zijn die het nemen. Heeft u wel gehoord hoeveel wapens er hier in de illegaal alleen in uw eigen stad in omloop zijn? Nou, dat is ongeveer het twintigvoudige van de beschikbare bewapening voor de Amsterdamse politiemans. Kwaliteit is hier en daar wat slechter, geef ik graag toe. En dan reken ik daaronder ongeveer 40% vuurwapens, ongeveer 50% bijzonder goede slagwapens, vaak nog gemakkelijk en verborgen mee te nemen, zeer effectief, en daarnaast ongeveer 10% andere wapens als daar zijn chemische wapentjes, brandbommetjes en dat soort dingen. Dat is allemaal in omloop.

Maar wie hebben die wapens? Dat zijn degenen die om een of andere reden toch al in conflict zijn met de gemeenschap. En het enige antwoord van de gemeenschap zou zijn zich van diezelfde mogelijkheid te bedienen. Maar degenen die de baas zijn over de gemeenschap zeggen: "Nee, dat mag niet, want dan verliezen wij onze greep op jullie." Begrijpt u? En dat is de grote moeilijkheid.

Vraag: Dus u probeert dat we allemaal een wapen kopen en gaan demonstreren? Nou, een paraplu...

Antwoord: Eh, daar ben ik natuurlijk helemaal niet toe gerechtigd en dat zal ik ook niet doen. Maar ik zou u toch wel één ding willen zeggen: ik zeg niet "blijf 's avonds binnen", maar ik zou wel zeggen: als je daartoe in staat bent, train je in één van de gevechtssporten.

Vraag: Maar is het niet zo verschrikkelijk erg om dood te gaan?

Antwoord: Het is helemaal niet erg om dood te gaan wanneer je eenmaal dood bent. Maar de meeste mensen kijken er een beetje tegenop. En bovendien, wat er gebeurt bij machtsmisbruik is maar zelden alleen doodgaan. Er gaat heel veel gaar erbij aan vernedering, aan lichamelijke pijn, aan uitbuiting, hè, aan eigenlijk je hulpeloos en wanhopig maken, geestelijke kwellingen. En die kunnen zo goed in een maatschappij ingebouwd zijn, dat gebeurt hier en daar, als dat ze

voort kunnen komen dus uit een poging van die maatschappij om alles wat afwijkend durft te denken eenvoudig onder te brengen.

Vraag: Maar mag ik u vragen: is er dan niet een andere bewapening mogelijk of een andere verdediging, een geestelijke verdediging?

Antwoord: Die zou mogelijk zijn op het ogenblik dat mensen de tijd zouden kunnen vinden om zich voldoende op hun eigen geestelijke krachten en gaven te specialiseren. Maar de praktijk wijst uit dat betrekkelijk weinig mensen daartoe volledig bekwaam zijn. En dan moet je dus rationeel zijn. Wanneer hier gevraagd wordt: "Raadt u ons aan een revolvvertje te kopen?" dan zeg ik: "Nou nee." Hè, de eerste plaats moet je dan ook nog weten hoe je daarmee omgaat en in de tweede plaats moet dat nog een veilig wapen zijn, is ook niet altijd het geval. Maar misschien kun je wat leren van gevechtssporten. Wat wettelijk is toegestaan, wat een zelfverdediging mogelijk maakt.

En datzelfde kan geestelijk zijn. Laat je niet intimideren. Laat je niet overspoelen, laat je niet overbluffen. Want geestelijk bewustzijn van je eigen kracht, dat betekent niet alleen maar dat je weet dat je die kracht bezit en ze gewoon op één bepaalde manier misschien gebruikt. Het is het besef dat je een vermogen hebt waardoor je eenieder die niet precies zo is ingesteld als jij, die niet harmonisch met je is, kunt afweren. Die als het ware langs je heen kunt laten gaan omdat hij op de een of andere manier zegt: "Ja, maar dat is niks," hè? Een afstotingsaffect, dat kun je een keer rustig projecteren, er zijn meer van die mogelijkheden. En misschien zou het vanuit de geest hier en daar ook wel mogelijk zijn om wat op te knappen, ik geef het graag toe. Maar dan zou je de mens de mogelijkheid ontnemen om zichzelf te worden. Want kijk, als die mens zich op de geest gaat beroepen voor de veiligheid in plaats van op de politie, is er niets veranderd. Hoogstens in de middelen waarmee de bescherming wordt gegeven. Dat is alles.

Duidelijk genoeg?

Reactie: Ja, maar de eigen geest van de mens. De mens kan niet over zijn eigen geest...

Antwoord: Nou, de meeste mensen weten niet eens goed dat ze er een hebben. Hè, dat... kijk wat u nu zegt, dat is dus in feite wanneer we de kinderen in de kleuterschool voldoende mee zouden kunnen, bij kunnen brengen, zouden ze dan niet in staat zijn om hun eigen speelgoed zodanig te berekenen dat het beter wordt dan al die gekke producten die ze nou kopen? Natuurlijk is dat waar als je die kinderen dat bij kunt brengen. En waarom kun je die kinderen dat niet bijbrengen? Omdat ze eerst nog veel meer moeten leren omtrent zichzelf en omtrent de wereld waarin ze leven. Omdat ze daarnaast bepaalde uitdrukkingsmogelijkheden en middelen moeten vergaren die hun nodig hebben om in die maatschappij dus gedachten over te dragen. Neem nu alleen lezen en schrijven. En dat moet je werkelijk goed kunnen, want dan heb je alleen de kans dat je werkelijk duidelijk en voor iedereen verstaanbaar jezelf uit, nietwaar? Dat hoort erbij. Dus er zijn er meer van die dingen. Je moet een klein beetje weten van de historie. Niet om nou precies te weten wat Karel de Kale is geweest, hè? Karel de Kale was overigens niet kaal maar hij was wel arm, of beter gezegd hij hield zich arm. Hè, dat zijn allemaal wel dingen die aardig zijn. Julius Caesar ook. Het is belangrijker dat je begrijpt wat er op het ogenblik in die maatschappij aan de gang is.

En dan ga je ook begrijpen dat nivellering van de mens, dat die niet aanvaardbaar is. En pas wanneer je begrijpt dat die nivellering die aan alle kanten op je wordt afgedrukt, als een soort dwingmerk aan de hand van economisch en politiek inzicht... Pas wanneer u ontdekt dat dat niet is, dan gaat u grijpen naar het enige wat u overblijft: uw eigen geestelijk vermogen. En dan ga je proberen die geest te scholen. Maar die geest die moet eerst door de fase heen van het logisch werken met je eigen krachten. Daarna komt hij in de fase van het emotioneel werken met deze eigen krachten. En pas daarna het beheerst onlogisch werken met deze krachten, waarbij dus de menselijke beredeneringswijze niet meer als bepalend wordt gezien voor de mogelijkheden die de krachten van eigen geest bezitten. En pas op dat ogenblik ben je in staat je te verdedigen. En u zult wel begrijpen dat dat een hele tijd duurt voordat je zover bent.

Reactie: Een tijd geleden was u nog zo optimistisch. Toen had u het over verhoogde kosmische inwerkingen en over verlichtingen...

Antwoord: Die zijn er ook wel, maar wanneer we nu een verhoogde kosmische inwerking hebben en we gaan dat nou eens uitdrukken zoals ze dat zo lekker doen in kostenstijgingspercentages ten aanzien van... dan zeg ik: "Nou goed, dit jaar zal misschien zestiende procent meer dan een vorig jaar een geestelijk bewustzijn bereiken waardoor een direct en bewust werken met geestelijke krachten mogelijk wordt." Let wel, dan zijn ze nog helemaal niet op dat punt van dat buiten redelijk bewust werken met eigen geestelijke krachten. We beginnen er dan mee. Maar er waren er al niet zo gek veel. Er is een verbetering. Maar wanneer we het bekijken in dit kader... Hè, dus nu zeggen: "Ja maar kunnen de mensen zich daarmee dan niet verdedigen?" Dan zeg ik: "Ja, hoor eens, nu zeg je dus als je gewichtheffer bent, dan kun je waarschijnlijk ook iemand die je lastig wordt even omhoogtrekken en dan helpt dat wel." Hè, "kan dat geen vredelievende oplossing zijn voor vele geschillen?" Ja natuurlijk, als er genoeg gewichtheffers zijn die zoveel kunnen tillen. Maar als er zoveel gewichtheffers zijn, dan is weer de vraag: kan de ene gewichtheffer de andere tillen? Hè, dan komt er weer een politicus die tilt ze allemaal.

Vraag: Maar de agressie in de mens, waar komt die vandaan? En daar kun je echt zelf niets aan doen.

Antwoord: Je kunt er wel iets aan doen. Ja, nou, de agressie is doodgewoon de emotie die ontstaat en wordt uitgedrukt in termen waarbij eigen schuld en eigen onvolkomenheid tijdelijk op anderen worden geprojecteerd. Een mens is namelijk meer agressief naarmate hij minder tevreden is met zichzelf.

Vraag: Maar mag ik even wat vragen? Eh, we hebben toch nooit anders geleerd als om te vechten. De Bijbel heeft ons geleerd om ons te... om te vechten. Goliath en David vochten. De God van Israël heeft gezegd tegen Mozes: "Ik zal u een land geven overvloeiend van melk en honing," van de Joden die hij uit Egypte had uitgehaald. En ze... hij kwam boven op de berg, hij mocht alleen het land van de toekomst zien, maar mocht er niet in, want hij was stout geweest. Dus hij mocht er niet in. Maar de Joden hebben ontzettend moeten vechten om dat land, wat dan voor hun bestemd was, om dat te gaan bezitten. Dus dat is in de... in de oudheid van onze... onze hogere macht is dat gebeurd en dat gebeurt er altijd.

Antwoord: En nu komen we voor de grote moeilijkheid te staan: hoe kan een dergelijke hogere macht bestaan en een ware God zijn? En is het antwoord: omdat de hogere macht zoals de mens die omschrijft de projectie is van zijn eigen kwaliteit en eigenschappen, toegeschreven aan de Almachtige, zonder te begrijpen dat in de Almachtige deze dingen mogelijk maar zeker niet noodzakelijk of wetmatig zijn. Neem me niet kwalijk.

Reactie: Dat staat zwart op wit in de Bijbel. Dat... dat zegt de geschiedenis. Maar als dat sinds de oudheid een oorlog zien komen, is dat dan allemaal al gepland en kunnen wij mensen dat dan tegenhouden? Zeggen van: "Nee, die oorlog komt niet." Dat zagen we toch na die Tweede Wereldoorlog, dat Zwitserland...

Antwoord: Ja goed, en er is een Derde Wereldoorlog ook verkondigd, hè? Ja, 1982.

Vraag: En hoe kun je dat tegenhouden?

Antwoord: Nou, doodgewoon door er niet in te geloven. Dat klinkt een beetje gek, maar eh... Als laatste stukje, het is weer een hele afwijking, u ziet het is meer een discussie geworden eigenlijk dan een onderwerp. Atlantis is er een beetje bij blijven hangen, maar dat geeft niet, het hangt al zo lang, hè? Dus wat ik wou zeggen - en dan hoop ik dat u me even toe zult staan om dat uit te werken - dat is namelijk dit: de menselijke wereld bestaat uit twee dingen... nee ik heet geen Jung. Namelijk enerzijds de feitelijke werkelijkheid en anders de menselijke interpretatie van die werkelijkheid. Wanneer de menselijke interpretatie van de werkelijkheid verandert, verandert de beleving van de werkelijkheid en daarmee de waarde die ze voor de mens heeft.

Kunt u dat aanvaarden?

Dan moeten we dus stellen dat wanneer voldoende mensen een ander wereldbeeld gaan beleven, een oorlog die onvermijdelijk leek niet waar zal worden omdat namelijk de menselijke actie niet alleen door de feiten bepaald wordt, maar voor een groot gedeelte door zijn eigen denkbeelden.

En hoe meer je dus bang bent voor geweld, hoe meer je bijdraagt tot geweld. Dat is één van die punten. Hoe meer je denkt over een oorlog en de bestrijding ervan, hoe groter de kans is dat je in je bestrijding van de oorlog de oorlog zelf tot stand brengt. Dat klinkt heel erg gek. Wanneer je bezig bent met sociale rechtvaardigheid, dan zul je zo algemene lijnen trekken dat je sociaal onrechtvaardig wordt omdat je niet met iedereen rekening kunt houden. En zo kan ik doorgaan. Je kunt uit naastenliefde je medemens laten verrekken omdat je denkt dat het beter is dat die ene verrekt dan dat er honderd ten onder gaan. Staat trouwens in het Evangelie, hè? "Beter dat één mens sterft dan dat een volk ten onder gaat."

Reactie: Maar ik vind dit een beetje paradoxaal klinken. Want wat u dan net gezegd heeft: we zullen ons bewapenen tegen de bewapenen... bewapenden.... Maar we geloven niet in het... in het geweld van de bewapenaars. Dus...

Antwoord: Wanneer u niet gelooft in het geweld van de bewapenaars, dan is er het stoffelijke feit van hun wapen en geweld, waartegen u het stoffelijke feit kunt zetten van uw eigen wapen en geweld en tegelijkertijd uw eigen ontkenning van elk geweld dat niet zuiver bestemd is om ander geweld tot stilstand te brengen.

Vraag: Kunt je niet geweld met geweld bestrijden?

Spreker: Je kunt niet geweld met geweld bestrijden, maar geweld heeft de eigenschap juist daar op te treden waar een geringe mogelijkheid van verzet tegen dat geweld aanwezig is. En dat betekent dus dat we niet zelf de middelen moeten zoeken om geweld te plegen, maar dat we onszelf met alle middelen tegen geweld onaantastbaar moeten maken. Op het ogenblik dat die onaantastbaarheid er bestaat - en dat kan zeker een kwestie zijn van gewoon de mentaliteit van de mensen - dan zal het geweld vanzelf verminderen. Dacht u dat iemand op straat geweld zal plegen tegen een ander wanneer hij weet dat elke voorbijganger zegt: "Dit is onjuist" en ingrijpt om het geweld tot stilstand te brengen? Dan doet hij dat niet meer. Hij rekent erop dat u voorbijloopt, daarom kan hij het doen.

Dat betekent niet dat je de landen steeds meer moet gaan bewapenen omdat de ander ook wapens heeft. Het betekent alleen dat je de zekerheid moet scheppen dat die ander nooit jouw land, jouw volk zal kunnen beheersen, al zou het eraan ten gronde gaan. Dat heb ik ook gezegd. En dat is niet zo paradoxaal als u denkt. Het is enerzijds het besef dat geweld als een feit bestaat, ook wanneer dit feit veroorzaakt wordt door de mentaliteit, dus de gedachtewereld van de mensen. Door te reageren tegen de feiten kun je de gedachtewereld van de mens veranderen. Ik dacht niet dat dit zo paradoxaal is als u misschien veronderstelt. Het is geen drogreden, paradox is dat vaak.

Maar waar het mij om gaat is doodgewoon dit - en daar moet u goed over nadenken eens een keer - op het ogenblik dat wij niet de aansprakelijkheid nemen voor onze eigen daden... op het ogenblik dat wij ons steeds meer afhankelijk maken van anderen of het andere door in grotere mate een beroep te doen op die ander totdat ze eigenlijk ons leven gaan uitmaken, dan zullen we niet vrij zijn, maar dan zullen we tegelijkertijd daarmee agressies oproepen. Dan zijn we de mensen die niet zelf willen gaan werken ofschoon ze het misschien zouden kunnen, al heet dat dan zwartwerk, maar die wel bereid zijn om een ambtenaar van de sociale dienst in elkaar te trimmen omdat ze menen dat hun meer toekomt dan ze krijgen.

Dat is die agressie. De agressie tegen het anonieme. De agressie die bij iedereen bestaat tegen een anoniem gezag, tegen een machtsuiting die me niet kent. Als je met een politieagent gewoon praat is het een hele leuke jongen. Heeft hij het uniform aan, is het een relletje, dan is het een boef, een beul, een misdadiger. Toch is het dezelfde mens. Wat de meesten van u niet kunnen begrijpen is die... die strijdigheid die juist ontstaat en de agressie daarbij, hè?

Wanneer een mens zijn leven door ander laat bepalen. In de concentratiekampen zijn sadisten geweest. Maar er zijn heel veel mensen geweest die sadistische dingen hebben gedaan en toch hele brave huisvaders waren. Die vriendelijk met de kinderen speelden, elke avond de goudvis voerden en die helemaal niet hielden van militair vertoon, maar meer van gezellig rond de stamtafel liedjes zingen. Mensen die heus niet een ander in de puree wilden trappen, maar die dat moesten want het was immers gezegd, het was hun taak om dat te doen. En dan hadden ze een zodanig verweer tegen het feit dat ze het deden, dat ze agressief werden tegenover degene waaraan ze beseften onrecht te doen en juist daarom eigenlijk nog meer in de modder traptten.

Dat zijn de psychologische oorzaken van agressie vaak. Hoe meer je voelt dat je ongelijk hebt en hoe minder je bereid bent om toe te geven, hoe agressiever je zult zijn tegenover de wereld buiten je. En dat is het punt waar u niet overheen mag zien. We kunnen zeggen: "Ja, natuurlijk, wat de Rote Armee Fraktion doet is niet altijd goed." Best, ben ik met u eens. U kunt zeggen: "Wat de Molukkers hebben gedaan is fout geweest." Ik ben het met u eens. Maar ik zeg ook: er was voor hen geen andere weg meer te vinden. Hun agressie is voortgekomen uit een toenemend isolement waarbij ze tegelijkertijd zichzelf verachten om wat ze niet waar kunnen maken, de maatschappij haten omdat ze daarin hetzelfde onrecht zien voortbestaan.

Vraag: Ze hebben zichzelf toch geïsoleerd?

Antwoord: Uiteindelijk wel. In den beginne zijn ze geïsoleerd. In den beginne zijn ze geïsoleerd, reeds op de universiteiten. En als u kijkt hoe het nu gaat met mensen met zeer progressieve ideeën in bepaalde landen, die alleen maar die ideeën hebben en die daarom al worden geïsoleerd, worden achtergesteld, dan kunt u misschien begrijpen hoe een dergelijk isolement uit kan monden in terrorisme. Ik wil het niet verdedigen, het zou dwaas zijn. Want terrorisme is niet goed te praten.

Reactie: Maar als iemand dan wel zo intelligent is om te beseffen wat er aan de hand is, maar niet zo intelligent om te beseffen dat hij geen onschuldige daartoe treft, begrijp ik het niet.

Antwoord: Dan kun je je afvragen: is die mens geestelijk gezien zo schuldig als in de ogen der mensen? En dan kun je zeggen in vele gevallen zal dat niet zo zijn. Maar je kunt ook tegelijkertijd zeggen: die mens is dan in een soort onvolwassenheid blijven steken. Wie zo intelligent is moet verder kunnen zien en begrijpen wat hij zelf kan doen. En dat is zeker niet steeds meer weerstanden oproepen. Want men denkt misschien wel - en dat is dan het laatste wat we hierover zeggen want ik moet langzaam gaan pauzeren, maar - dan kun je wel zeggen: we zullen dan die hele gemeenschap die staat dwingen om fascistische op te treden. Maar men vergeet één ding daarbij: dat de burgers zich eveneens aangetast voelen en fascistten worden. En bereik je tegendeel van hetgeen je nastreeft.

En dat is iets wat deze groep volgens mij ook over het hoofd ziet. Dat is iets wat ook bij de Ambonezen verkeerd begrepen wordt. Dat die publiciteit tegelijkertijd een tegenpubliciteit is. Dat het niet alleen maar gaat om de mooie praatjes. Maar dat het gaat om de wijze waarop mensen op hen gaan reageren. En ik geloof dat dat voor iedereen geldt. Juist daarom zou je moeten pleiten voor een mens die probeert meer op eigen benen te staan, minder een beroep te doen op anderen. Die meer bereid is zelf juist te leven. En die eveneens bereid is om de vrijheid van een ander om dit op zijn eigen wijze te doen, te verdedigen. Wanneer je dat bereikt, dan heb je een begin gemaakt aan een mentaliteitsverandering waarbij oorlog onmogelijk wordt. Dan heb je een mentaliteitsverandering bereikt waarin een geestelijke groei en het ontstaan van de door u bedoelde geestelijke verdediging eindelijk voor steeds meer mensen mogelijk zal worden. En nu hebt zeker ook bereikt een wijze van leven waarbij de slavernij die velen innerlijk hebben ten aanzien van de uitleggers van bepaalde op zich verheven boodschappen, ophoudt te bestaan en juist daardoor vele gedachten tot leven kunnen komen, zelfs die van Jezus omtrent de liefde voor de naaste en het je wijden aan goede werken. Niet omdat ze goed zijn, maar omdat ze noodzakelijk deel zijn van je eigen bestaan, je eigen samenleving.

Vrienden, ik hoop dat u me niet kwalijk neemt dat ik het hierbij laat. Het onderwerp heeft zoals u gemerkt hebt - door u zelf gesteld trouwens - een soms minder vergeestelijkte tendens dan menigeen op een avond als deze zou verwachten.

Er zullen er wel bij zijn die denken: "Moet dat nou?" Maar dat is de wereld waarin u leeft. U kunt niet geestelijk bewust worden en tegelijkertijd buiten de wereld staan. U kunt alleen geestelijk groeien door de erkenning van de wereld waarin u leeft, de erkenning van het wezen en de kracht die in u leeft en het tot eenheid maken daarvan in al uw uiting en al uw overdenken.

Dank u voor uw aandacht.

Goedenavond.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Leiding: Wilt u allemaal even gaan zitten, dan kunnen we beginnen. Anders dan wordt het... komen we waarschijnlijk niet aan alle vragen toe. Er zijn er nogal wat. Zijn er nog meer?

Spreker: Zo, goedenavond, goede vrienden. Nu me de eer en onmogelijke taak om uw vragen te beantwoorden. En ik zou graag willen beginnen met eh datgene wat schriftelijk is ingediend. Eh we beginnen met nummer 1.

Vraag: Ik zou graag het volgende willen weten. Als iemand zwaar ziek is en niet beter kan worden, en er wordt euthanasie op hen toegepast, hoe wordt dat dan boven beoordeeld? En wordt degene die de euthanasie toepast beoordeeld, of degene die erom vraagt?

Antwoord: Ja, eh ik heb zo het gevoel dat eh u niet helemaal begrijpt wat er aan de hand is bij ons. Oh, ik heb trouwens een tante gehad, die was ook zo. Ah, als je die zei eh dat de koningin, nietwaar, ook wel eens op de fiets zat, vroeg ze of dat met sleep en kroon gebeurde.

De situatie ligt ongeveer als volgt: wanneer op iemands eigen verzoek euthanasie wordt toegepast, dan is hij zelf daarvoor aansprakelijk. En aangezien hij dit gemeenlijk doet om zowel zichzelf als anderen lijden te besparen, is dat van zijn standpunt uit goed geweest. Hè, dus hij komt niet van: "O God, wat heb ik nou gedaan?", maar zoiets van: "Hè hè, daar zijn we met z'n allen eindelijk lekker vanaf." En als je met zo'n gevoel komt, dan kijk je rondje en dan zie je licht. Maar als je denkt: "O, wat heb ik gedaan?", dan kijk je naar jezelf en dan zie je vaak nog wel eens wat schimmigs.

Dus... ik dacht dat dit een voldoende antwoord was. U hoeft het niet met me eens te zijn, maar veel ander antwoord krijgt u toch niet.

Vraag: Hoe staat u tegenover transcendente meditatie?

Antwoord: Nou eh kijk eens eh. Zakelijk gezien, hè eh zoals neef Jan die heeft in de grutterij gezeten, nou zou ik zeggen: het is een goed product. Je kunt er wel wat mee doen, maar het kost nogal. Hè, vooral wanneer je de bijkomstigheden ook wilt hebben. Kijk, TM, je krijgt dus voor je eerste geld, dat niet weinig is, in ieder geval wat meditatie les en zo. En je krijgt je eigen begripje om mee te werken. Dat is allemaal heel aardig. Levenslange service voor controle en zo. Geven er garantie ook, zit ingebouwd. Hè, maar dan komt het: een weekend zus, en eh extra cursus zo, hè. Ja, kijk, dat is dus eigenlijk wat ik zou zeggen: een rijkeluissysteem. Maar op zichzelf is het een systeem dat, wanneer we de financiële kant buiten beschouwing laten, zeer veel goed kan doen.

Is dit voldoende?

Vraag: Hoe zal de situatie zich in Cambodja verder ontwikkelen?

Antwoord: Ja, dat vraag ik me ook af. Maar als u het mij vraagt, zal het wel nog iets linkser worden voordat het omslaat.

Vraag: Wilt u nu eens duidelijk zeggen welke machten de gang van zaken in Nederland beïnvloeden? Het MIC, Rusland, de Arabische wereld of de georganiseerde misdaad?

Antwoord: Nou eh... Het is natuurlijk heel erg moeilijk om te zeggen waartoe al die belangrijke heren in feite behoren. Maar laten we het zo zeggen: Nederland wordt in feite door een betrekkelijk kleine belangengroep beheerd. En die belangengroep is de laatste tijd uitgebreid met buitenlandse zakenbelangen. De misdaad is eigenlijk incidenteel daarbij betrokken. En er bestaat natuurlijk ook wel een groot misdadigerssyndicaat, nietwaar, die mensen hebben ook hun eigen vakbond. Maar dat is eigenlijk bijkomstig, want die mensen die werken alleen daar waar het op het ogenblik goed gaat. Nou. Maar die anderen, die blijven hier. Dus van die misdaad kun je voor een deel nog eens afkomen, maar die anderen, daar zit je mee opgescheept.

Vraag: Maar is het nou een linkse of een rechtse macht?

Antwoord: Een macht is nooit links of rechts. Ze is alleen ingesteld op het continueren van haar eigen kracht en invloed. En dat betekent dat ze het ene ogenblik links is en het andere ogenblik rechts. Precies zoals nodig is om bepaalde, niet-gewenste invloeden uit te schakelen.

Vraag: Maar is er dan geen sprake van een botsing van machten op het ogenblik? Concurrentie ofzo?

Antwoord: Eh nou, als je het zo bekijkt geloof ik niet dat daar in politiek opzicht sprake van is, en ook economisch niet in voldoende mate. Want er is dus een te grote samenwerking tussen al degenen die een bepaald deeltje macht in handen hebben. En dat betekent dus dat de machten achter de schermen, en dat zijn de belangrijkste, het met elkaar eens zijn dat je beter een beetje onrust kunt hebben waardoor de mensen zijn afgeleid, dan dat ze erachter komen dat ze eigenlijk helemaal niets te zeggen hebben. Ja, het zou je ook niet geloven als je ze soms zo hoort. Hè, al die bewuste sprekers, zoals een nog levende vriend van mij zou zeggen. Maar eh er wordt hier in Nederland wat weg georeerd. Is mij trouwens wel eens opgevallen, ik ben per ongeluk eens op een politieke bijeenkomst geweest. Kijk, als ik nog niet gekeken had, had ik gedacht dat het een zonderling soort preek was, de gedragingen van de politici. Maar goed, daar gaat het niet over.

Volgende vraag.

Vraag: Meent u nog steeds dat er geen reden voor pessimisme is? Ontwikkeling van de juiste mentaliteit vergt toch een lange periode, en momenteel gaat het toch in bijna alle opzichten de verkeerde kant op?

Antwoord: Dat ligt er maar aan hoe je het bekijkt. Hè, we kunnen in ieder geval constateren dat de omstandigheden zoveel spanningen bevatten, hè, dat juist daardoor eigenlijk de mensen een beetje tot leven gaan komen. Hè, ze moeten zich gaan verdedigen, ze moeten kijken hoe ze eruit komen. Kijk, ik heb een oom en tante gehad, dat was, ja, mijn tante was Agatha en mijn oom dat was Henk. Maar kijk, tante Agatha dat was dus wel de spreekbuis van het gezin, hè, en er gebeurde nooit wat. Tante rebbelde en oom ging rustig voort. Nou ja, hij heette niet De Boer, maar hij ploegde wel rustig voort. En zo kwam het dus op een ogenblik zo ver dat tante te veel gerebbeld had, en toen zat oom Henk in de moeilijkheden. Kijk, en toen heeft hij dus een soort interne reformatie gesticht in zijn huis. Tante is na enige tijd bekeerd en daarna waren de problemen, die tante Spraat had opgeworpen, plotseling verdwenen. Ja, als je tante erover hoorde praten, had ze het zelf allemaal gedaan natuurlijk, maar dat komt meer voor. Het wonderlijke van een vrouw is dat ze ongelijk heeft en dan later zich erop beroept dat ze dat reeds eerder gezegd heeft. Ja, dames, vergeef u mij. En alstublieft, eh ik ben een geest, arsenicum helpt niet meer.

Volgende vraag.

Vraag: Hoe schuldig is Menten?

Antwoord: Oh, niet zo schuldig als een zekere Knoop hem zou willen zien. Ik geloof dat zijn daden voor een deel meer in aanmerking komen voor een omschrijving door de heer Pierre Knoops, dan door de omschrijving zoals Hans Knoop die presteert. Anders gezegd: onjuistheden en eenzijdigheden spelen in het onderzoek en de beoordeling en de propaganda een grote rol. Menten is dus minder schuldig, dan u waarschijnlijk op het ogenblik denkt. Aan de andere kant is hij ook veel gemener dan u op het ogenblik beseft.

Vraag: Wordt een zeeke met de kop of de staart eerst geboren? Dat schijnt men nog niet te weten.

Antwoord: Als ik een zeeke tegenkom, zal ik het vragen. Maar als ik zo'n zeeke zie, dan denk ik: nou ja, als ze met de staart eerst gaat, is het een kwestie van klein beginnen. Maar die beesten zijn niet zo, dus het zal wel andersom liggen.

Vraag: Waren de goden kosmonauten die de aarde in het verleden bijstonden, en komen zij ook heden nog hier? En zijn ze bereid weer contact met de aardse op te nemen?

Antwoord: Ja, nou vraagt u me wat. Er zijn wel kosmonauten geweest op aarde en naargelang de religie zijn ze wel eens goden of duivels genoemd ook, neem ik aan. Per slot van rekening zijn zoveel mensen die vergoddelijkt zijn in de loop der tijd. Maar of nou alle goden kosmonauten zijn geweest, nee. Dat zou trouwens ook makkelijk zijn, dan zou je ze terecht naar de maan kunnen wensen. Maar nee, ik heb zo eerder het gevoel: er zijn inderdaad wel kosmische contacten. De aarde is een tijdlang bezocht door wezens uit de ruimte, en dat gebeurt nog wel eens. Maar ja, of ze nou zo graag contact met de mensen opnemen, en vooral dat meer directe contact, hè, die directe vertoning zoals Ezechiël die bijvoorbeeld beschrijft. Nou, dan heb ik toch het idee: als ik een kosmonaut was, begon ik er nooit aan. Want als je kijkt wat het voor rotzooi is op aarde, nietwaar, dan kun je beter erbuiten blijven. U gaat toch ook niet naar Artis om te stoeien in de leeuwenkooi? Nou dan.

Vraag: Hoe is het heelal en hoe is het zonnestelsel ontstaan?

Antwoord: Kijk, dat heelal, dat is op een heel zonderlinge wijze ontstaan. Hè, er was niets. Dat wil zeggen, niets waarvan je zeggen kon dat het iets was. Want niets is meer dan iets, omdat er eerst niets was voor er iets was. Nou, toen op een gegeven ogenblik zei dat niets dus: "Pang!" En ineens was er iets. En toen dat ver genoeg uiteengedreven was, bleek dat een warreling van verschillende krachtveldjes te zijn, waaruit kleine materiedeeltjes kwamen die onmiddellijk begonnen te botsen met elkaar. Echt zo'n snelwegstelsel. En die begonnen dus ruzie te maken, waarna ze om een gemeenschappelijke as begonnen te wervelen. En ja, daar kwamen kluiten in. Dus die kosmos werd als het ware door die eerste plof, werd ze gekernd en dat werden sterren. En soms kwamen sterren mekaar zo tegen, was het een beetje te dicht wat de massa betreft, nou, dan hing er zo'n streepje, ja. En als ze dan gedag wuifden, bleven er stukjes hangen, dat werden ook planeten. In andere gevallen, nou, was er misschien ook een ster die een beetje instabiel was, nietwaar, die zei: "Ik heb de hik." Nou, en dan zei die ster "Hik" en dan waren er ineens een paar planeten geboren. Zo ging dat. Nou ja, en langzaam maar zeker dus zijn vooral de minder belangrijke delen en massa naar de buitenkant gegaan van die beginnende grote plof. Kijk, en dat is nu dus eigenlijk de verklaring waarom uw zonnestelsel aan de buitenkant rijdt. En het is misschien ook wel een verklaring voor de voorliefde voor een plof die bij vele mensen nog bestaat, tot de Big Bang toe. Maar als u mij eh het recht geeft om een oordeel te spreken, ik voel wat dat betreft meer voor een Engelsman dan voor een Amerikaan. De Amerikaan heeft het over de Big Bang. Ik vind de Big Ben voorlopig, zeker in Pickwickiaanse omgeving, veel attractiever.

Vraag: Maar wat is er dan buiten het heelal dan?

Antwoord: Niets. Maar niets is iets. En het schijnt dus dat het niets in zichzelf een krachtveld is in zichzelf besloten en in latente toestand, behalve op die punten, waar het dus een zodanige onevenwichtigheid heeft bereikt, hoewel ik u al zei net ook, dat er materie is ontstaan. En als u me nou vraagt waarin dat niets dan weer is, dat weet ik ook niet. Het enige wat ik kan zeggen is: ze hebben mij eens verteld, toen we erover bezig waren. Ik meen dat het mijn broer Jan is geweest. Die zei tegen mij, hij zegt: "Kijk Kerel, jij praat er nou zo gewichtig over," deed ik ook

wel. Ik bedoel, om een beetje prettig te praten heb ik twee sherry's nodig. Heb ik niet gehad, als ik jullie verveel, ligt het daaraan. Maar hij zei: "Kijk de schepping is Gods woord en een woord is een gedachte die geuit is. Maar waarin een woord klinkt weet je niet. Misschien zijn wij allemaal wel een gedachte die in God zit, maar dan weten we nog niet wat God is. Dus laten we ons niet met deze raadselen bezighouden, voordat we zelf onze vrede met onze Lieve Heer gemaakt hebben." Ja, en dat dat is een moeilijk punt, hè. Wanneer ik dus op mijn manier vrede maakte, dan werden anderen daar boos over. Is mij vaak overkomen. Een zeer miskende persoon geweest op aarde. Maar laat ons doorgaan.

Vraag: De persoon Christus, wat was dat eigenlijk voor een figuur of mens?

Antwoord: Nou ik heb het ook pas later bij moeten leren. Eerst dacht ik dat het Jezus was, maar nu blijkt: Christus is een bepaalde eigenschap van het heelal, zeg maar. En die eigenschap, die kan zich manifesteren op verschillende wijzen en in verschillende vormen. En Jezus schijnt daar één van te zijn geweest. Dus de Christus is een kracht, niet een persoon in de zin waarin mensen over personen spreken.

Nou, dat is geloof ik alles wat ik daarop zeggen kan. Ja, ik ben ik ben ook niet zo ver gevorderd. Ik heb in mijn tijd wel eens een imprimatuurtje gekregen, hè, maar ik kan nog geen uitspraken ex cathedra doen in dat opzicht. En voor zover ik het na kan gaan, kunnen pausen dat ook niet meer als ze aan onze kant zijn, dat valt ze wel zwaar tegen. Zullen we verder gaan?

Vraag: Welke buitenaardse beschavingen hebben ons in het verleden en heden opgezocht?

Antwoord: Nou, ik moet zeggen dat ik niet weet waar die visitekaartjes gebleven zijn, maar als ik ooit het gastenboek ontdek, zal ik niet nalaten het u mede te delen. Het schijnen er nogal wat geweest te zijn, en de belangrijkste schijnen van vier of vijf planeten te komen die in verhouding niet zo ver weg liggen, dus zeg tussen de 20 en de 30 lichtjaar. Nog een eind weg, je zal het moeten lopen, nietwaar, maar toch in de maatstaven van het al is dat maar een klein hortje, hè. Goed.

Vraag: Zijn de verschijningen en de boodschappen van de Vrouwe van alle Volkeren bedrog, fantasie, geestesziekte, godsdienstwaanzin of inderdaad een verschijning- plus boodschappenreeks van de geestelijke wereld? En er zit een heel mooi plaatje bij van de Vrouwe van alle Volkeren.

Antwoord: Wanneer je goed begrijpt dat voortdurend boodschappen naar de mens gaan, althans ja, eigenlijk is het niet helemaal waar, hè. Kijk eens, de er zit hierboven een soort uitgever, en die publiceert dan in een tijd een bepaalde reeks boodschappen of indrukken, zoals u het noemt. Nou, de een die zet dus het begin van de plaat op, de ander misschien het eind, maar die plaat is er wel. Maar nou komt het, de een die zegt dus: die boodschap komt hier vandaan, dus de Vrouwe van alle Werelden. Een ander zegt: "Nee, het is de wereldgeest." En weer een ander zegt: "Nee, het is de Heilige Maagd." En weer een ander die zegt misschien: "Ja, kijk, dit hebben wij ontdekt in de nagelaten geschriften van Mao." Altijd makkelijk als iemand geschriften nalaat, je kunt er altijd in vinden wat je nodig hebt, ook al moet je het soms zelfs eerst schrijven. Maar op die manier komen die boodschappen in de wereld. De vorm is geen reële vorm. Het is de voorstelling die hoort bij de boodschap voor de persoon die de boodschap ontvangt. Laten ik het zo zeggen... Ja ja, dat is moeilijk, hoor. U denkt waarschijnlijk: nou, daar zit je nou als geest, en zeg het nou maar eens even gauw, maar kijk, dat is nou eigenlijk hetzelfde als wanneer iemand u een brief bezorgt. Hè, dan kijkt u en zegt u: "Ha, dat is de postbode." Nou, zo is het dus als zo'n geestelijke boodschap komt. Er ligt een vrome katholiek, nietwaar, die kijkt, die heeft en zegt: "Ha, dat is de Heilige Maagd." Hè, er is een ander die zegt: "Hé, dat is Moeder Isis." En weer een ander die zegt: "Hé, dat is de de Vrouwe van alle Werelden." En daar zegt zij: "Ben je nou helemaal belazerd, nietwaar, dat is de nieuwe boodschapper van de Meester van deze tijd." En zo maakt iedereen het zijne ervan, maar ze kijken naar het uniform, hè. Begrijp u wat ik bedoel? Nou. Dan gaan we door.

Vraag: Het jaar 1982, de ontwikkeling van de Derde Wereldoorlog.

Antwoord: Nou, laten we hopen dat die niet al te voorspoedig is. Hè, zo'n ontwikkeling die kan wel eens afgeremd worden. Maar de situatie is ongeveer als volgt: tot rond 1980 blijven we voortdurend strijden met toenemende economische moeilijkheden. Ja, dat is heel eigenaardig, degenen die er het hardst mee strijden, hebben er het minst last van, daar zorgen ze wel voor. En wanneer de mensen daarmee bezig zijn, dan is het dus ook nodig om de belangen-gebieden op aarde opnieuw te verdelen. Wanneer de mensen nu hun goederen willen verdelen, komt er geen oorlog. Maar wanneer ze hun belangen-gebieden willen verdelen wel, want dan zegt de een: "Ik een beetje meer dan jij." En dat wordt dan een korus, en omdat niemand zijn zin krijgt, valt het slagwerk in. En als het hard genoeg invalt, het hele huis.

Wij nemen aan dat er tot die periode een toenemend aantal revoluties zal zijn. En we nemen ook aan, tenminste dat heb ik van deskundigen gehoord, want zelf weet ik er zoveel niet van, dat er dus juist in de volkeren steeds meer groepen zijn die geen oorlog willen, omdat ze voelen dat zijzelf daardoor geschaad worden. En dan ziet het er voor ons meer uit of we dus enkele kleine oorlogen, maar een heel wereldomvattende revolutie krijgen in de jaren '81 tot '84, dan dat we in 1982 die wereldoorlog krijgen. Die invloeden kunnen een wereldoorlog betekenen, dat geef ik toe. Maar als de mensen zo stom zijn, nou ja, dan komen ze maar aan onze kant om te leren dat het niet deugt. Dat is het enige antwoord, want veel kans om op aarde te blijven houd je dan toch niet over. Maar ik ben optimistisch, hoor. Ik denk dat we voorlopig nog ruimte genoeg hebben aan onze kant.

Vraag: En waar lopen die revoluties dan op uit van '81 tot '84?

Antwoord: Nou, waar elke revolutie op uitloopt natuurlijk, dat de mensen elkaar bestrijden tot uiteindelijk iemand net een beetje handiger is dan de rest en dan probeert zichzelf de plaats te stellen die de vroegere gezaghebbers hebben gekregen. Maar omdat hij daar iedereen voor nodig heeft, kan hij dat minder expliciet doen. Eh we krijgen dus wetten en regels in de maatschappij die veel meer voortkomen uit de gemeenschap. En de mensen die in zo'n situatie meer op zichzelf aangewezen waren, hebben ook onderling hechtere groepen gesticht die elkaar helpen. Nederlanders doen dat ook wel, maar dat is dan alleen als er iets te kankeren is. Een Nederlander helpt een ander altijd om te kankeren. Ja, dat is, dat is heel eigenaardig. En dat is nou een land, nietwaar, waarin zoveel doen voor de kankerbestrijding.

Vraag: Kunt u aangeven waar het meest trefkans is op een oorlog? Dus in welk gebied waar het trefgevaar is bijvoorbeeld?

Antwoord: Eh de grootste kansen zijn Noord-Afrika, vooral in '78-'79, eind '78 waarschijnlijk in Noord-Afrika rond Israël, '79 zeer waarschijnlijk conflicten die zich uitbreiden over het geheel van Afrika met brandpunten onder meer in Zuid-Afrika en verschillende gebieden in Midden-Afrika. Daarnaast moeten we rekenen in de jaren '80-'81 op zeer grote en waarschijnlijk zeer bloedige omwentelingen in delen van Zuid-Amerika en een uitbreken van geschillen en oorlogjes in Azië. Ik neem aan dat vooral Zuid-Azië, dat dan al met die situatie Israël en zo betrokken is, hè, dat dit de eerste felle verschijnselen te zien geeft. Eh ik vermoed dat er sprake zal zijn van een opstand van de massa's in alle gebieden, zeg maar tussen Iran eigenlijk en de Chinese grens. Terwijl in China zelf in deze periode eveneens nog weer een nieuwe revolutie op gang komt. Althans, de bestaande revolutie met zijn tot nog toe achtergehouden verschillen zodanig flagrant wordt, dat het niet meer mogelijk is om te zeggen dat ze niet bestaan, laat ik het zo zeggen.

Vraag: En Europa?

Antwoord: Nou kijk eens, Europa is voortdurend bezig en ik denk dus dat onder andere de EEG-partners elkaar afdrogen wanneer ze een economische koude douche hebben genoten. Maar ik geloof niet dat Rusland bijvoorbeeld even West-Europa gaat bezetten, nietwaar. Die zijn wel verstandiger. Want tegen die tijd kost het meer om Europa op peil te brengen, dan dat het kost om boterbergen en zo tegen een koopje over te nemen. Kan ik u garanderen.

Goed. Mag ik hier mijn bijna Hiltermaniaanse taak beëindigen? Dan zou ik graag de volgende vraag willen.

Vraag: De dichtstbijzijnde beschavingen in de ruimte, hun invloed op en relatie met ons.
 Antwoord: Geen commentaar. Ik heb namelijk geen tijd genoeg om dat precies te vertellen. Maar de dichtstbijzijnde die veel invloed heeft op u, dat is wel Cygni, en wel speciaal de ster Cygni 2. Planeten daarvan, die hebben nogal eens contact met uw wereld. Maar daar merkt u toch niks van en maak u er ook maar niet druk om ook. Als je zo'n gek type ziet lopen, moet je niet zeggen: "Dat is een marsmannetje," Zeg: God, welke film draaien ze nou weer. Nietwaar?

Vraag: Een vraag over Phobos, de bewoners, het doel van hun verblijf, beschrijving van het ras, en van waar is het afkomstig of van waar zijn ze afkomstig?
 Antwoord: Alweer een reeks vragen die voor mij een kennis veronderstellen die ik niet geheel bezit. Ik kan alleen zeggen dat voor zover mij bekend er geen belangrijke bewoners meer zijn eigen aan dit ruimtevaartuig, dat was het oorspronkelijk.
 De beschrijving ervan: nou ze zijn iets groter geweest dan mensen in doorsnee. Ze zagen er een beetje grotesk uit, doen een beetje denken aan bijvoorbeeld die tempelwachters die je op Bali kunt vinden. En wat hun temperament betreft, voor zover ik het nu kan zien, doet dat denken aan het zand van Ameland.

Vraag: In Portugal en in Polen komen de minste gevallen van kanker voor. Kunt u daar een verklaring voor geven en kan die voor de rest van de wereld nuttig aangewend worden?
 Antwoord: De welvaart voor de massa is in beide landen nog dermate beperkt, dat ze daaraan nog niet lijden. Kanker is voor een groot gedeelte een welvaartziekte. En per slot van rekening, als je alle andere ziekten hebt weggewerkt, moet je toch nog iets overhouden, nietwaar. Want waar heb je anders al die academische ziekenhuizen voor nodig? Naarmate uw welvaart groter wordt, blijkt dat er meer in het leven is wat voor u niet gezond is. Wanneer u dan probeert om gezonder te gaan leven, wordt u zwakker dan gezond is, en wordt u zo ongezond dat elke zwakte tot verschillende ziekten aanleiding kan zijn, waarbij onder meer bepaalde kwalen van het zenuwstelsel en daarnaast ook de vatbaarheid voor het virus dat kanker veroorzaakt. Ja.

Vraag: Heeft futurologie en polemologie voldoende aan de haar bekende gegevens om tot verwachtingen en uitspraken te komen of ligt er een groot gedeelte koffiedikkijken aan ten grondslag? Zijn er tekenen waarop op een of andere wijze van buiten de mensen zodanig de nadruk gelegd kan worden dat ze als duidelijke waarschuwing gaan gelden? Naar aanleiding van bijvoorbeeld atoomoorlog voorspelling.
 Antwoord: Nou, ik ben ervan overtuigd dat elke futuroloog en polemoloog zal zeggen dat zijn feiten voldoende zijn om tot uitspraken te komen, al is het alleen maar omdat er op dit terrein steeds meer uitspraken worden gedaan. Maar als u vraagt of ze verantwoorde uitspraken kunnen geven, dan meen ik dit te mogen betwijfelen. Er is namelijk onvoldoende inzicht in de psychische ontwikkelingen van de mensheid en de verschillende groepen binnen die mensheid. Er is een onvoldoende begrip voor schijnbare bijkomstigheden die toch erg belangrijk zijn.

Hebt u dat verhaal wel eens gehoord van die wesp? Het was perfect georganiseerd verkeer. Op snelwegen en alles. Alleen ze hadden op één ding niet gerekend: dat was een wesp. Die wesp die kwam naar binnen en de automobilist die zat zo, nietwaar, anderen werden al nijdig, die dachten dat hij het tegen hen had, en toen eindelijk dacht hij: "Nou heb ik hem," want hij voelde hem gaan zitten. Hij sloeg, verloor de macht over het stuur, 144 wagens in de vernieling en zo een bevordering van de handelsomzet. Historisch. Hè, niet hysterisch, historisch. Dat verschil weet men tegenwoordig ook vaak niet. Men slaat hysterische kreten en noemt die dan een historische waarheid. Het is erg moeilijk om dat te onderscheiden.

Maar wat ik dus heel simpel wilde zeggen is dit: men heeft geen mogelijkheid om alle factoren dermate juist in te schatten en beschikt over onvoldoende waardering voor bepaalde, historisch wel kenbare invloeden die men echter als bijgeloof verwaarloost, zodat moet worden aangenomen dat de uitspraken beperkt in waarde zijn. En per slot van rekening is dat ook bij theologen het geval, hoor, dus het verschil is niet zo groot en menige econoom die orakelt ook op dezelfde manier. Dus maak je er geen zorgen over.

Vraag: Welke is een verworvenheid of kunst, c.q. kundigheid die waarde heeft onder alle volkeren en in alle tijden? Niet dienende ter vervulling van de primaire levensbehoefte, of wat is een artikel aan dezelfde beperkingen onderworpen dat op een even algemene interesse en behoefte kan rekenen?

Antwoord: Ja, met een artikel wordt het moeilijk dacht ik. Maar als u mij vraagt wat de meest algemeen geldende waarde is, de mensheid, dan zou ik zeggen: de fantasie. En elke uiting daarvan. Want fantasie is eigenlijk de basis van alle muziek, van alle geloof, van alle kunst. En ik geloof dat daarom de fantasie, het voorstellingsvermogen van de mens, hoe dan ook gebruikt, voor hem altijd een schakel zal vormen met zijn medemensen, zelfs wanneer zijn wijze van uiting verschilt van die welke elders gebruikelijk is. Ik kan er niet meer van maken.

Vraag: Heeft het Joodse volk, voor zover in Israël aanwezig, enig recht, al was het maar uitsluitend ter verantwoording aan zichzelf, zich zo te misdragen als het sinds 1967 in ieder geval doet?

Antwoord: Nu maakt u het me moeilijk. Ik ben daar namelijk nog geweest voor ik doodging, en ik moet zeggen: ik vond het vaak aardige mensen. Ik zou dit willen zeggen: de schuld voor het huidige Israël wordt gedeeld door degenen die zich beroepen op Bijbelse rechten uit lang vergeten tijden, en de Engelsen die het gezag toezeggen aan de Arabieren en tegelijkertijd de vestiging van de Joden bevorderd hebben.

Dus ik zou zeggen: de schuld van de Joden is beperkt. Ze moeten zichzelf zijn. Daarop hebben ze wel een recht, dacht ik. En ze zijn niet dermate welkom in andere gemeenschappen dat je kunt zeggen dat ze het daar ook rustig kunnen blijven en zijn. Ze hebben dus recht volgens mij op een eigen gebied. Ik geloof echter dat ze niet het recht hebben pront op dit gebied hun eigen godsdienst tot wereldlijk recht te verklaren en zo eenieder in feite te onderwerpen aan hun eigen godsdienstige voorstellingen en alle staatskundige uitvloeisels daarvan. Ik meen ook dat ze niet het recht hebben om te koloniseren, met andere woorden hun gebied uit te breiden boven hetgeen zij bezaten. Wanneer ze dit hebben gedaan, dan moet worden aangemerkt dat ze ongetwijfeld hiertoe mede zijn gebracht door het optreden van de Palestijnen, die zeker ook niet altijd rechtmatig gehandeld hebben.

Het volk van Israël beroept zich op zijn recht, omdat het voelt dat dit zijn enige mogelijkheid is om te leven. Het werkt er hard voor, het heeft van vroeger Palestina, althans het deel dat men bewoont, veel meer gemaakt dan de andere bewoners in 2000 jaar hebben gedaan. Als zodanig mag ze ook wel een prestatierecht worden toegekend, dacht ik. Maar ik meen dat hun fout is dat zij zich als uitverkoren en afzonderlijk beschouwende weigeren een ander als gelijkwaardig te zien en vanuit zich in samenwerking met die ander te gaan, ook wanneer dit eigen belangen soms zou benadelen of schaden. De neiging oog om oog, tand om tand als een onveranderlijke wet te zien, heeft bovendien een groot gedeelte van het volk ertoe gebracht onrechtmatige daden te stellen, daar men niet bereid was de oorzaak van gebeurtenissen te overzien, maar slechts de gevolgen met gelijksoortige reacties heeft beantwoord. Nou, dat is toch diplomatiek, zou ik zeggen.

Vraag: Waarop is de Bijbel gebaseerd en hoe is hij ontstaan? Zijn overeenkomsten met andere godsdiensten toch door een gemeenschappelijk vermoeden van hogere waarde of levens ingegeven?

Antwoord: Ja, dat is een moeilijke vraag. Kijk, als ik nou zeg de Bijbel is een soort bloemlezing van de historie en filosofie van een aantal stammen, uiteindelijk onder leiding van Mozes door de Levieten samengevoegd en later met historische veronderstellingen – eerder dan met feiten – aangevuld, dan zal men zeggen: "Ja, maar het is Gods woord." Nou ja goed, God mag voor mij, daar heb ik geen bezwaar tegen, maar als God zo spreekt, dan vraag ik me af waarom Hij zo strijdig is met Zichzelf.

Dus ik zou zeggen: het is een soort overlevering waarin historie aan allerhande andere waarden samengevoegd zijn. En ik zie het geheel daarvan dan ook eerder als vergelijkbaar met bijvoorbeeld de heilige boeken van de Hindoes, de Veda's. Ook elders vindt men dus dergelijke

overleveringen. Het is duidelijk dat alle mensen een geloof hebben gehad in een voortbestaan, zij het dan niet voor iedereen. Het is ook duidelijk dat ze geloofd hebben in krachten die vanuit het ongekende of vanuit de natuur konden ingrijpen. En dat deze factoren in elk geloof een basiswaarde vormen is begrijpelijk, want elke primitieve stam komt al snel tot een animistisch geloof om zo tot een rationalisatie te komen van het onverklaarbare in zijn omgeving.

En dan kunnen we zeggen dat de Bijbel, juist omdat ze een historisch boek is, zeer veel waarheden bevat, maar ook veel mooi opgesierde waarheden. Zo ongeveer als het geschiedenisboek van de staat der Nederlanden dat bevat, hè? De nadruk ligt altijd precies daar waar het uitkomt. En dan zou ik eraan toe willen voegen dat zelfs de evangeliën feitelijk een soort propagandageschrift zijn, zodat het enige wat ons overblijft als waarschijnlijk onvervormd en waar ligt in de brieven der apostelen. Maar het wonderlijke is dat we daar alleen uit kunnen horen dat andere mensen toch nog altijd zondaars waren en dat hun leven moesten verbeteren. Nou ja, en dat is ook niets nieuws, want dat heeft eens de voorvader van een grote aap tegen zijn kinderen verteld terwijl hij bezig was om een paar maden te zoeken. Ja, en kijk, dat was nou niet hier, anders was het zelfs maden in Holland geweest. Dus hier hebt u mijn visie, alweer zo goed mogelijk, diplomatiek mogelijk omkleed met redenen.

Vraag: Maar wat is eigenlijk de waarheid dan van verhalen zoals de Grote Zondvloed? En de splijting van de Rode Zee?

Antwoord: Nou, er zijn dus redenen om aan te nemen dat die splijting van de Rode Zee eerder een overdrijving is voor een wel meer voorkomend tijdelijk droogvallen van de Schelpzee, die dus niet de Rode Zee zelf is. En deze schelp- of Schelpzee die kan dan bij een veranderende wind enorm snel vollopen. Dus dat klinkt aanvaardbaar.

En een Grote Zondvloed: nu zijn er alleen al bij de opgravingen rond Uruk overblijfselen gevonden van meerdere overstromingen van grote omvang. En de mensen toen hadden waarschijnlijk het idee: als het bij ons gebeurt, is het overal zo. Mensen toch al eigen, dus die Grote Zondvloed zou waarschijnlijk betrekking hebben op een plaatselijk gebeuren dat soortgelijk, maar niet gelijk in tijd, ook elders wel eens gebeurd is. Opvallend is dergelijke legenden in het Abessijnse hoogland, over een overstroming van alle dalen. Overlevering over grote overstromingen en voorvaders die met een kano komen om de mensen te redden bij veel stammen onder andere in Midden-Afrika, en rampverhalen zoals we die aantreffen vaak samengaande met een stenenregen uit de hemel of vuur uit de hemel en dergelijke, onder meer in de Azteekse overleveringen maar ook in de Indiaanse overleveringen, nou ja tot Chili toe, Zuid-Chili toe. Dus je kunt zeggen: ja er zijn wel dergelijke rampen geweest, en zeer waarschijnlijk heeft men die voorstellingen allemaal geënt op rampen die inderdaad bijna de hele wereld betroffen hebben toen zij om welke reden dan ook haar afstand plotseling een aantal graden wijzigde.

Nu moet ik weer opschieten geloof ik?

Vraag: Zou een oplossing voor de Zuid-Molukkers zijn om voor Nederlandse rekening een paar eilanden in Indonesië te kopen?

Antwoord: Ja, ik weet niet of je dat nou ontwikkelingshulp kunt noemen. Ik geloof dat het voor hen beter zou zijn wanneer ze zelf terug zouden keren naar dat Indonesië en hun revolutie dan, voor zover ze die dan nog begeren, door te voeren. En ik zou ze zeggen: Geef ze de kans om dan binnen vijf jaar voor terugkeer te opteren, mits ze nou eerst maar eens voor twee jaar tenminste opdubbelen. Dat lijkt mij een zeer juiste oplossing. En als al die jongeren weten wat er waar is, en wat er mogelijk is, dan kunnen ze altijd nog beslissen. Maar hier in Nederland staatje spelen terwijl je eigenlijk niets hebt om het op te baseren buiten een aantal illusies die je zelf in stand houdt, dat lijkt mij onjuist.

Vraag: De nieuwsmedia hebben ten tijde van de kandidatuur van Carter gezegd dat die de voorkeur verdiende boven Ford. Mijn mening is anders, omdat ik meen dat Carter een godsdienstmaniak is en derhalve volstrekt onbetrouwbaar. Hoe staat u hier tegenover?

Antwoord: Jee, ik ben blij dat u niet zit te vertellen wat u denkt van Van Acht! Maar ik zou zeggen: elke staatsman, hoe vreemd het ook lijkt, is uiteindelijk niets anders dan de marionet van zijn ambtelijk apparaat. Hij wordt gedreven door zijn politieke behoefte en door zijn ambtelijk apparaat. En alleen waar beide het af laten weten, doet hij iets aan zijn geweten.

Is dat voldoende duidelijk? Of je nou in een Fordje rijdt of dat je met pinda's loopt, blijft precies hetzelfde.

Vraag: Hoe kunnen mensen die niet in leven na de dood geloven, soms zo vrolijk leven? Is dat omdat ze ergens toch niet geloven wat ze geloven?

Antwoord: Ja, dat zou wel eens waar kunnen zijn, nietwaar? Ik heb altijd ook met verwondering gekeken naar een buurman van mij, die geloofde alles, maar hij zei dat hij het niet geloofde. En op grond van het feit wat hij geloofde en zei niet te geloven, deed hij dingen die ongelooflijk waren.

Maar ik kan me best voorstellen dat iemand denkt: "Nou, als het toch binnenkort afgelopen is, laten we er dan maar een gezellige boel van maken." Wat dat betreft is het geloof in het hiernamaals voor sommigen een reden om zichzelf en anderen op aarde te pesten zonder de zekerheid dat er later wat tegenover staat. Dus ik zou zeggen: het is zo dat een mens die te veel bezig is met het leven na de dood, eenvoudig niet voldoende goed als mens leeft om na de dood meer dan mens te zijn.

Vraag: Mag ik hierop vragen: bent u gelukkiger nu dan op aarde? Kunt u dat?

Antwoord: Ik ben vrediger dan ik op aarde was, en ik begin langzamerhand er gelukkig te worden. Kijk, op aarde kwam het bij vlagen, en dan was het gauw afgelopen meestal. En hier is het dus, ja, het komt steeds hoger, hè? Er is altijd meer. En niet de angst dat het verdwijnen zal. Ik geloof dat dat die vrede geeft, en dat dat de basis is voor iets wat je toch wel geluk mocht noemen. Ik voel me beter aan de kant waar ik nu vertoef, wanneer ik niet toevallig ergens een issue of zo te pakken moet nemen nietwaar. Ik kan één ding zeggen: wanneer ze klaar staan om me te laten reïncarneren in een voertuig naar verkiezing en een land naar verkiezing, dan zal ik zonder veel reisberaad zeggen: "Mag ik nog even honderdduizend jaar wachten?" Dat zegt misschien genoeg.

Vraag: Wat is moreel het best verantwoord: 1. De wereldbewoners die nog komen te confronteren met de voor ons onzekere gevolgen van de kernenergie? Of 2. Deze zelfde mensen al alle fossiele brandstoffen op aarde aanwezig te ontnemen?

Antwoord: Nu, ik geloof dat het altijd op hetzelfde neerkomt. Kijk, het nageslacht wordt altijd belast met de schuld van de ouders, zelfs wanneer die menen dat het een verdienste is. Dus de keuze blijft ongeveer hetzelfde. Maar ik zou zeggen: zijn er nou geen andere mogelijkheden met de huidige techniek om te komen tot energiewinning? En in de tweede plaats: is het nou werkelijk nodig om zo ontzettend veel te verspillen? Als je aan die beide dingen al iets gaat doen, dan laat je het nageslacht een wereld waarin misschien niet veel fossiele brandstoffen over zijn, maar waarin je toch in ieder geval alles hebt wat je nodig hebt om gelukkig te zijn. En ik dacht dat dat het meest soignante punt is. Dus mijn keuze is eigenlijk, nietwaar: verbrand de fossielen die een toename, hoe heet dat ook weer, een verbruiksgroei in het energieverbruik nastreven omdat hun belangrijkheid groter wordt naarmate anderen meer van hun product verbruiken. Als je die nou opstookt om de energie te verwekken die ze willen leveren, dan houd je zeer waarschijnlijk een matiging van het energieverbruik over. Er zit dan natuurlijk aan die energie een luchtje, maar dat zit er toch al vaak.

Vraag: Geloof u, gezien de opkomende tegenstelling tussen werkende en niet-werkende mensen, dat een groep mensen, een kern, bereid is in de toekomst voor een vast deel de overgrote meerderheid te blijven werken, terwijl het non-actieve deel daar vrede mee zou hebben?

Antwoord: Jee, ik geloof dat ik persoonlijk zou zeggen: ik ben blij als er een werkend deel is hoor, maar ja. Ik geloof dat je werk tot een gunst kunt maken in plaats van tot een plicht of een

recht. Plicht en recht zouden een beetje voorbij moeten zijn. Ik geloof dat de mensen zich zouden moeten aanwennen om tezamen te doen wat nodig is zonder levensonderhoud en verdere zaken uit te drukken in prestatie. Ik geloof dat je levensonderhoud moet uitdrukken in mogelijkheden: wat mogelijk is voor eenieder. En dat je daarnaast dan arbeid tot status kunt maken. En dan ben ik ervan overtuigd dat er voldoende statusbezitenaars zijn die met alle geweld willen blijven werken. Maar als u graag bereiken wilt dat iedereen graag wil werken, dan moet u ontspanning verplicht maken.

Vraag: Is de Orde van de Rozenkruisers een instelling om tot een geestelijk hoger leven te komen?

Antwoord: Dat ligt eraan welk gebruik je maakt van de mogelijkheden die ze je bieden. Er zijn vele wegen waarlangs je bewuster kunt worden, en het Rozenkruis is één van die paden. Maar wanneer je jezelf zoekt en niet de waarheid die ook door jou geopenbaard wordt, kom je met de rozenkruiserij evenmin verder als met andere wegen. En wanneer een mens werkelijk zoekt, het licht, de waarheid door zichzelf te leren kennen en herkennen in de wereld, dan zal hij langs elke weg bewust worden. Dus het ligt er gewoon maar aan welke methode vindt u het meest aangenaam.

Vraag: Hoe kunnen wij inzicht krijgen in ons eigen karma?

Antwoord: Heel eenvoudig door je te realiseren dat karma gelijkstaat aan prenatale conditionering in geestelijk opzicht, zodat niet al wat hier gebeurt uw karma is, maar wel een voortvloeiende uit hetgeen u bent. Bent u niet tevreden met hetgeen gebeurt, zeg dan niet dat het uw karma is, maar vraag u af door welke trekken in uzelf u hiermee geconfronteerd wordt. Probeer deze te veranderen en u zult misschien reeds hier uw lot, maar zeker een verder karma wijzigen.

AFSLUITING

Dat was de laatste vraag, en ik vrees ook zo'n klein beetje het einde van de mij ter beschikking staande tijd. Dus als jullie dat niet erg vinden, zou ik nou dan graag willen gaan sluiten. Altijd improviseren heet dat, ja. Is ook een klein beetje zwendel bij hoor. Kijk, improviseren wanneer je de tijd hebt om een kwartier na te denken is geen improviseren. Door tijdsverschil heb je die tijd wel. Maar geeft u mij nu eens drie woordjes, zal ik proberen...

Reactie: Vonk! - Bloemenpracht! - Liefde!

Antwoord: Nu, ik moet zeggen, dat ziet eruit als een of ander nationaal feest. En toch...

Door de vonk der liefde ontluikt de dorheid van ons zijn tot volle bloemenpracht.

Want zo dor, en zo droog, en zo stil en verlaten, zo duister, zo somber, haast zonder bestaan, sjok je door het leven heen, doof en blind en wat voor water, en klaag je jezelf steen en been.

En dan een vonk, een flits gebeuren, je ziet wat buiten je bestaan. Er is een invloed, is een lijden misschien zelfs dat je ondergaat. Dan ga je en zoek je, dan wring je, dan dwing je, dan maak je jezelf plots open, soms waar.

En dan bloeit in het leven het schoonst van bestaande vanuit jezelf, een enkel gebaar. Ben deel van de wereld, ben deel van het leven, ben deel van de liefde, deel van een lied. De dorheid vergeten, het alleen zijn verbroken, alleen nog een zang, een enkele vonk... want die verlies je niet.

Zou zeggen: dit is heel juist en waar wat ik gesteld heb. Het is alleen zonderling dat het soms bij vlagen bij mannen wordt opgewekt door vrouwelijke onderdanen, maar dat blijkt dus alleen maar kunstmest te zijn en de bloemenpracht niet voortdurend in stand te houden. Maar als je

leert het leven lief te hebben, dan is er een weelde in jezelf. En wie die weelde kent in zichzelf, die kijkt eigenlijk door de uiterlijkheid al naar een lichtere wereld, waarover u hebt gevraagd: ben je daar nou gelukkiger?

Goedenavond.

De volgende bijeenkomst is 26 oktober.
Wel thuis.